

POSTANOWIENIE

22 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.K. i P.K.

przeciwko Bankowi S.A. w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 10 października 2025 r., V ACa 62/24,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od Banku S.A. w W. na rzecz B.K. i P.K. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanej do dnia zapłaty.

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 października 2025 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie z powództwa B.K. i P.K. przeciwko Bankowi S.A. w W. (wcześniej: Bank1 S.A. w W.) o ustalenie i zapłatę, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego Słupska z 21 listopada 2023 r., zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie trzecim w ten sposób, że: zasądził od pozwanej na rzecz powodów odsetki

ustawowe za opóźnienie od kwot wskazanych w sentencji w wyroku liczone w sposób również szczegółowo wskazany w sentencji (pkt I lit. a); uchylił pkt 4. wyroku Sądu pierwszej instancji (pkt I lit. b); oddalił apelację powodów w pozostałym zakresie (pkt II); oddalił apelację pozwanej (pkt III), a także rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt IV).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając to orzeczenie w części, tj. co do punktów I, III i IV oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji w części, tj. w zakresie punktów 1, 2, 5 i 6 oraz o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (skarżąca nie wskazała, któremu Sądowi sprawa miałaby zostać przekazana do ponownego rozpoznania).

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała na istnienie potrzeby wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 410 w zw. z art. 405 i art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE z 1993 r., L 95, s. 29; dalej jako: „dyrektywa 93/13”). Rozbieżności te, w ocenie skarżącej, występują w zakresie, w jakim przepisy te odnoszą się do zasad rozliczeń stron nieważnej umowy (tj. do zastosowania tzw. teorii dwóch kondycji albo teorii salda), w szczególności w kontekście orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-396/24, które nakazuje stosowanie teorii salda. Ponadto, pozwana wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności ustalenia czy brak możliwości oszacowania kwoty, którą strona umowy kredytu będzie świadczyć w przyszłości, stanowi *per se* o niejednoznaczności tego postanowienia umownego, a w konsekwencji, czy postanowienie takie powinno podlegać badaniu pod kątem abuzywności.

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanej, w której wniesli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz

o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz Państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do

wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Odnosząc się do przyczyn kasacyjnych, na które powołała się pozwana, należy podkreślić, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, podobnie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy co do podnoszonych kwestii wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecnictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę przyjętego stanowiska (zob. m.in. postanowienie SN z 30 listopada 2023 r., I CSK 6472/22).

Znaczenie wyroku TSUE z 19 czerwca 2025 r., dla rozpoznawania przez SN spraw, w których strony umowy kredytu uznanej za nieważną dochodzą wzajemnych rozliczeń, zostało przedstawione w wyroku SN z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24. Wydanie wskazanego wyżej wyroku przez TSUE nie doprowadziło do ustania związania Sądu Najwyższego przyjętą wcześniej zasadą prawną. Nie wyklucza to jednak, w związku z tym wyrokiem, dokonania oceny zasadności wystąpienia we właściwym trybie (art. 88 § 1 i 2 u.SN) do odpowiedniego składu Sądu Najwyższego celem rozważenia ewentualnego odstąpienia od zasady prawnej przyjętej w punkcie trzecim uchwały z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W ocenie Sądu Najwyższego, w składzie wydającym wyrok z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24, potrzeba rozważenia zasadności odstąpienia od przyjętej zasady prawnej nie zaistniała, gdyż zastosowanie teorii dwóch kondykcji nie stoi w sprzeczności z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 przy uwzględnieniu jego interpretacji przyjętej w wyroku TSUE z 19 czerwca 2025 r., C-396/24. Motywy, którymi kierował się TSUE odrzucając teorię dwóch kondykcji w przypadku dochodzenia zwrotu nienależnego świadczenia przez bank, nie zostały wyrażone wprost, przez co ich odtworzenie, a w konsekwencji odniesienie się do nich nasuwa pewne trudności. Trybunał cytuje jednak stanowisko zajęte we wcześniejszym orzeczeniu (wyrok TSUE z 25 listopada 2020 r., C-269/19, Banca B), zgodnie z którym w razie stwierdzenia nieuczciwego charakteru umowy sąd powinien upewnić się, że orzeczenie zniechęci przedsiębiorcę do wprowadzania nieuczciwych warunków w umowach oferowanych konsumentom (pkt 38 wyroku z 19 czerwca 2025 r., C 396/24), a jeżeli umowa nie może obowiązywać po usunięciu z niej nieuczciwych

warunków, sąd powinien podjąć niezbędne środki dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami (pkt 39 wymienionego wyroku). Z przytoczenia tych motywów należy wnosić, że w ocenie TSUE, w razie dochodzenia przez bank roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia, jedynie zastosowanie teorii salda będzie dla niego wystarczająco dolegliwe, by wywrzeć skutek prewencyjny, i jedynie to rozwiązanie należycie uchroni konsumenta przed niekorzystnymi konsekwencjami „upadku” umowy. Zastosowanie aksjologii leżącej u podstaw wyroku TSUE do stanu faktycznego, w którym roszczenie o zwrot świadczenia dochodzone jest przez konsumenta, prowadzi do wniosku, że to przyjęcie teorii dwóch kondykcji jest rozwiązaniem właściwszym, gdyż wywiera pożądaný skutek prewencyjny i lepiej zabezpiecza interesy konsumenta. Wskazać przy tym należy, że TSUE dokonywał interpretacji art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, zgodnie z którym państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane zapewnić stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców [przedsiębiorców] z konsumentami. Nie sposób uznać, że zastosowanie teorii dwóch kondykcji mogłoby w jakikolwiek sposób pozostawać w sprzeczności z realizacją tego celu. Teoria ta niewątpliwie ułatwia konsumentowi realizację jego własnego roszczenia. Jego wysokość jest wówczas wyrażona prostą sumą spełnionych świadczeń, co pozwala uniknąć konieczności dokonywania rozliczenia, które może okazać się skomplikowane. Konsument dysponuje przy tym większą liczbą opcji realizacji swoich praw. Może dochodzić zwrotu całego spełnionego świadczenia i może również podjąć decyzję o potrąceniu roszczenia o jego zwrot z roszczeniem banku, jeżeli uzna tę opcję za korzystniejszą dla siebie. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone w przywołanym wyżej wyroku z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24.

Odnosząc się natomiast do kwestii związanej z brakiem możliwości oszacowania kwoty, którą strona umowy kredytu będzie świadczyć w przyszłości, Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał na niedozwolony charakter postanowień, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, pozostawiając mu pole do arbitralnego działania i w konsekwencji prowadząc do niemożności oszacowania kwoty, którą konsument będzie musiał spłacić na rzecz banku (wyroki

SN: z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 19 września 2018 r., I CNP 39/17; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7- 8, poz. 64; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2026 r., poz. 118).

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[SOP]